

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

20. října 2011 *

Ve věci C-396/09,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Tribunale di Bari (Itálie) ze dne 6. července 2009, došlým Soudnímu dvoru dne 13. října 2009, v řízení

Interedil Srl, v likvidaci

proti

Fallimento Interedil Srl,

Intesa Gestione Crediti SpA,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, M. Safjan, A. Borg Barthet, M. Ilešič a M. Berger (zpravodajka), soudci,

* Jednací jazyk: italština.

generální advokátka: J. Kokott,
vedoucí soudní kanceláře: A. Impellizzeri, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. ledna 2011,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Interedil Srl, v likvidaci, P. Troianiellem, avvocato,

- za Fallimento Interedil Srl G. Labancou, avvocato,

- za Intesa Gestione Crediti SpA G. Costantinem, avvocato,

- za Evropskou komisi N. Bambarou a S. Petrovou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 10. března 2011,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 3 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. L 160, s. 1; Zvl. vyd. 19/01, s. 191, dále jen „nařízení“).

- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společnostmi Interedil Srl, v likvidaci (dále jen „Interedil“), a společnostmi Fallimento Interedil Srl a Intesa Gestione Crediti SpA. (dále jen „Intesa“), jejíž právní nástupkyní se stala Italfondario SpA, týkajícího se návrhu na zahájení úpadkového řízení podaného společností Intesa proti společnosti Interedil.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Nařízení bylo přijato zejména na základě čl. 61 písm. c) ES a čl. 67 odst. 1 ES.

4 Článek 2 nařízení, určený definicím, stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

a) ‚úpadkovým řízením‘ kolektivní řízení uvedená v čl. 1 odst. 1. Seznam těchto řízení je obsažen v příloze A;

[...]

h) ‚provozovnou‘ jakékoli provozní místo, kde dlužník vykonává nikoli přechodnou hospodářskou činnost za pomoci lidských a materiálních zdrojů.“

5 Pokud jde o Itálii, seznam uvedený v příloze A nařízení zejména uvádí řízení „fallimento“.

6 Článek 3 nařízení, který upravuje mezinárodní příslušnost, stanoví:

„1. Soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, jsou příslušné k zahájení úpadkového řízení. V případě společnosti nebo právnické osoby se za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje sídlo, pokud není prokázán opak.“

2. Pokud jsou hlavní zájmy dlužníka soustředěny na území některého členského státu, jsou soudy jiného členského státu příslušné k zahájení úpadkového řízení proti dlužníkovi pouze tehdy, pokud má dlužník provozovnu na území tohoto členského státu. Účinky takového řízení jsou omezeny na majetek, který se nachází na území tohoto členského státu.

[...]“

- 7 Třináctý bod odůvodnění nařízení uvádí, že „místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, by mělo odpovídat místu, ze kterého dlužník obvykle své zájmy spravuje, a je proto zjistitelné třetími osobami“.

Vnitrostátní právo

- 8 Článek 382 italského občanského soudního řádu (Codice di procedura civile), týkající se rozhodování Corte suprema di cassazione o otázkách příslušnosti, stanoví:

„Pokud Corte rozhoduje o otázce příslušnosti, rozhoduje tak, že případně určí příslušný soud [...]“

- 9 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že podle ustálené judikatury je rozhodnutí vydané Corte suprema di cassazione na základě tohoto rozhodnutí konečné a závazné pro soud, který se věcí meritorně zabývá.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 10 Interedil byla založena v právní formě „società a responsabilità limitata“ italského práva, jejíž sídlo bylo v Monopoli (Itálie). Dne 18. července 2001 bylo její sídlo přemístěno do Londýna (Spojené království). Stejněho dne byla vymazána z rejstříku podniků italského státu. Po přemístění svého sídla byla Interedil zapsána do rejstříku společností Spojeného království s poznámkou „FC“ („Foreign Company“, zahraniční společnost).
- 11 Podle prohlášení společnosti Interedil, jak jsou uvedena v předkládacím rozhodnutí, uskutečnila tato společnost zároveň s přemístěním svého sídla operace, v jejichž rámci byla získána britskou skupinou Canopus a byly dojednány a uzavřeny smlouvy o prodeji podniku. Podle Interedil několik měsíců po přemístění jejího sídla byly nemovitosti nacházející se v Tarente (Itálie) převedeny na společnost Windowmist Limited jakožto části převáděného podniku. Interedil rovněž uvedla, že byla dne 22. července 2002 vymazána z rejstříku společností Spojeného království.
- 12 Dne 28. října podala Intesa u Tribunale di Bari návrh na prohlášení konkursu („fallimento“) na společnost Interedil.
- 13 Interedil zpochybnila příslušnost tohoto soudu z důvodu, že v důsledku přemístění jejího sídla do Spojeného království byly k zahájení úpdkového řízení příslušné pouze soudy posledně uvedeného státu. Dne 13. prosince 2003 podala Intredil žádost o předběžné rozhodnutí Corte suprema di cassazione o soudní příslušnosti.

- 14 Dne 24. května 2004 Tribunale di Bari v domnění, že námitka nepřislušnosti italských soudů je zjevně neodůvodněná a úpadek dotčeného podniku je prokázán, a aniž vyčkal rozhodnutí Corte suprema di cassazione, prohlásil konkurz na majetek společnosti Interedil.
- 15 Dne 18. června 2004 Interedil podala k předkládajícímu soudu opravný prostředek proti tomuto usnesení o prohlášení konkurzu.
- 16 Dne 20. května 2005 Corte suprema di cassazione usnesením rozhodl o předběžné otázce příslušnosti, která mu byla předložena, a prohlásil italské soudy za příslušné. Měl za to, že domněnka stanovená v čl. 3 odst. 1 druhé větě nařízení, podle níž místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, odpovídá sídlo, může být vyvrácena různými okolnostmi, totiž existencí nemovitého majetku Interedil v Itálii, nájemní smlouvou na dva hotelové komplexy a smlouvou uzavřenou s bankovní institucí, jakož i neoznámením přemístění sídla společnosti rejstříku podniků v Bari.
- 17 Tribunale di Bari má pochybnosti o opodstatněnosti tohoto posouzení Corte suprema di cassazione vzhledem ke kritériím stanoveným Soudním dvorem v jeho rozsudku ze dne 2. května 2006, Eurofood IFSC (C-341/04, Sb. rozh. s. I-3813), rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je třeba pojem, místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, ve smyslu čl. 3 odst. 1 nařízení [...] vykládat v souladu s právem Společenství nebo vnitrostátním právem, a v případě, že na první alternativu je potřeba odpovědět kladně, co tento

pojem znamená a jaké jsou rozhodující faktory nebo prvky pro určení, místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy?

2. Může být domněnka stanovená čl. 3 odst. 1 nařízení [...], podle níž se ,v případě společnosti nebo právnické osoby za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje sídlo, pokud není prokázán opak', vyvrácena na základě zjištění skutečné podnikatelské činnosti v jiném státě než v tom, kde se nachází sídlo společnosti, nebo je nezbytné ověřovat, že společnost nevyvíjela žádnou podnikatelskou činnost ve státě, kde má sídlo, aby tato domněnka mohla být vyvrácena?

- 3) Je existence nemovitostí společnosti v jiném členském státě, než je sídlo společnosti, nájemní smlouvy na dva hotelové komplexy uzavřené společností, jež je dlužníkem, s jinou společností a existence smlouvy uzavřené společností s bankovní institucí dostatečným prvkem nebo faktorem, který by umožňoval považovat domněnku stanovenou článkem 3 nařízení [...] ve prospěch sídla společnosti za vyvrácenou, a jsou tyto okolnosti dostatečné k tomu, aby bylo možno mít za to, že společnost má ,provozovnu' v tomto státě ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení [...]?

- 4) V případě, že se rozhodnutí o soudní příslušnosti, které přijal Corte [suprema] di cassazione v[e výše uvedeném], usnesení [...], zakládá na výkladu článku 3 nařízení [...] odlišném od výkladu Soudního dvora, brání článek 382 italského občanského soudního řádu, na jehož základě Corte [suprema] di cassazione rozhoduje s konečnou platností a závazně o soudní příslušnosti, použití uvedeného ustanovení Společenství, jak je vykládáno Soudním dvorem?"

K předběžným otázkám

K pravomoci Soudního dvora

- 18 Evropská komise vyjadřuje pochybnosti o pravomoci Soudního dvora k podání odpovědi na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Uvádí, že uvedená žádost byla podána ve formě usnesení ze dne 6. července 2009, které Soudnímu dvoru došlo dne 13. října 2009. Podle čl. 68 odst. 1 ES ve znění platném k poslední uvedenému datu se mohou obrátit na Soudní dvůr se žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce za účelem výkladu aktů vydaných orgány Společenství na základě hlavy IV Smlouvy o ES pouze ty vnitrostátní soudy, jejichž rozhodnutí již nemohou být napadena opravnými prostředky podle vnitrostátního práva. Zatímco bylo nařízení přijato na základě čl. 61 písm. c) ES a čl. 67 odst. 1 ES, které spadají do hlavy IV Smlouvy, rozhodnutí předkládajícího soudu mohou být podle Komise předmětem soudního opravného prostředku podle vnitrostátního práva.
- 19 V tomto ohledu stačí uvést, že článek 68 ES odpadl vstupem Lisabonské smlouvy v platnost dne 1. prosince 2009 a že omezení oprávnění předkládat předběžné otázky Soudnímu dvoru, které stanovil, zmizelo. Podle článku 267 SFEU mají vnitrostátní soudy, jejichž rozhodnutí mohou být napadena opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, od tohoto dne právo obrátit na Soudní dvůr se žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, pokud rozhodují ve věci týkající se aktů přijatých v oblasti hlavy IV Smlouvy o ES (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 17. února 2011, Weryński, C-283/09, Sb. rozh. s. I-601, body 28 a 29).
- 20 V bodech 30 a 31 výše uvedeného rozsudku Weryński rozhodl Soudní dvůr, že vzhledem k cíli efektivní spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, který sleduje článek 267 SFEU, a zásadě hospodárnosti řízení je třeba mít za to, že Soudní

dvůr má od 1. prosince 2009 pravomoc rozhodovat o žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce předložených soudy, jejichž rozhodnutí lze napadnout opravným prostředkem podle vnitrostátního práva, a to dokonce i když byla žádost předložena před tímto datem.

- 21 Soudní dvůr tak má každopádně pravomoc rozhodnout o projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

K přípustnosti předběžných otázek

K souvislosti předběžných otázek se sporem v původním řízení

- 22 V návaznosti na otázku vznesenou Komisí v jejím písemném vyjádření Interedil na jednání uvedla, že jelikož byla vymazána z rejstříku společností Spojeného království v červenci 2002, přestala k tomuto dni existovat. Návrh na prohlášení konkursu podaný proti ní v říjnu 2003 u Tribunale di Bari je proto údajně bezpředmětný a předběžné otázky jsou nepřípustné.
- 23 Podle ustálené judikatury může Soudní dvůr odmítnout rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem pouze tehdy, je-li především zjevné, že výklad unijního práva, o který žádá vnitrostátní soud, nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jedná-li se o hypotetický problém nebo také nedisponuje-li Soudní dvůr skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou

odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz zejména rozsudek ze dne 7. prosince 2010, VEBIC, C-439/08, Sb. rozh. s. I-12471, bod 42 a citovaná judikatura).

- 24 V tomto ohledu je třeba uvést, že se nařízení omezuje na sjednocení pravidel týkajících se mezinárodní příslušnosti, na uznávání rozhodnutí a na použitelné právo v oblasti úpadkových řízení, které mají přeshraniční účinky. Otázka přípustnosti návrhu na prohlášení konkursu na majetek dlužníka je nadále upravena použitelným vnitrostátním právem.
- 25 Z informací poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že byl společností Interedil informován o skutečnosti, že tato společnost byla vymazána z rejstříku společností Spojeného království v červenci 2002. Naproti tomu z předkládacího rozhodnutí nijak nevyplývá, že tato okolnost podle vnitrostátního práva může bránit zahájení úpadkového řízení. Nelze totiž vyloučit, že vnitrostátní právo stanoví možnost zahájení takového řízení za účelem zorganizování vyplacení věřitelů zrušené společnosti.
- 26 Tedy není zjevné, že výklad unijního práva požadovaný vnitrostátním soudem nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo že se jedná o hypotetický problém.
- 27 Námitka nepřípustnosti vznesená společností Interedil tedy musí být zamítnuta.

K předmětu předběžných otázek

- 28 Žalované v původním řízení uvádějí, že otázky jsou nepřípustné z důvodu jejich předmětu. Podle nich z první a čtvrté otázky není patrný rozdíl mezi ustanoveními unijního práva a jejich uplatněním vnitrostátními soudy, zatímco druhá a třetí otázka Soudní dvůr vyzývájí k použití pravidel unijního práva v konkrétním případě, kterým se zabývá předkládající soud.
- 29 V rámci řízení o předběžné otázce je Soudní dvůr oprávněn rozhodovat o výkladu nebo platnosti unijního pravidla, a to na základě skutečností, které uvedl předkládající soud, kterému přísluší použít uvedené pravidlo na konkrétní případ, kterým se zabývá (viz zejména rozsudek ze dne 7. září 2006, Price, C-149/05, Sb. rozh. s. I-7691, bod 52 a citovaná judikatura).
- 30 Podstatou prvních tří otázek přitom je, jak je třeba vykládat pojem „místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy“ dlužníka, ve smyslu čl. 3 odst. 1 nařízení. Vzhledem ke svému předmětu jsou tedy tyto otázky přípustné.
- 31 Čtvrtá otázka se týká možnosti předkládajícího soudu odchýlit se od posouzení vyššího soudu v případě, že se vzhledem k výkladu poskytnutému Soudním dvorem domnívá, že tato posouzení nejsou v souladu s unijním právem. Tato otázka, jejímž předmětem je mechanismus řízení o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, je tak rovněž přípustná.

K údajné neexistenci sporu

- 32 Žalované v původním řízení uvádějí, že otázka příslušnosti italských soudů k zahájení úpadkového řízení byla rozhodnuta ze strany Corte suprema di cassazione rozhodnutím, které podle nich nabylo právní moci. Vyvozují z toho, že tedy neexistuje „spor probíhající“ před předkládajícím soudem ve smyslu článku 267 SFEU, a že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je z tohoto důvodu nepřípustná.
- 33 Tuto argumentaci je třeba zkoumat spolu s čtvrtou otázkou, kterou se předkládající soud táže, v jakém rozsahu je vázán výkladem unijního práva podaným Corte suprema di cassazione.

Ke čtvrté otázce

- 34 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je určit, zda unijní právo brání tomu, aby byl vnitrostátní soud vázán vnitrostátním procesním pravidlem, podle kterého jsou pro něj závazná posouzení podaná vyšším vnitrostátním soudem, pokud se zdá, že posouzení podaná tímto vyšším soudem nejsou v souladu s unijním právem, jak je vykládáno Soudním dvorem.
- 35 Soudní dvůr již rozhodl, že existence vnitrostátního procesního pravidla nemůže zpochybnit možnost, kterou mají vnitrostátní soudy, které nerozhodují v posledním stupni, aby Soudnímu dvoru předložily žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, ma-

jí-li, jako je tomu ve věci v původním řízení, pochybnosti ohledně výkladu unijního práva (rozsudek ze dne 5. října 2010, Elčínov, C-173/09, Sb. rozh. s. I-8889, bod 25).

- 36 Z ustálené judikatury vyplývá, že rozsudkem, který Soudní dvůr vydá v řízení o předběžné otázce, je vnitrostátní soud pro účely vyřešení sporu v původním řízení vázán, pokud jde o výklad či platnost dotčených aktů unijních orgánů (viz zejména výše uvedený rozsudek Elčínov, bod 29).
- 37 Z toho vyplývá, že vnitrostátní soud, který uplatnil možnost, kterou mu přiznává čl. 267 druhý pododstavec SFEU, je pro účely vyřešení sporu v původním řízení vázán výkladem dotčených ustanovení poskytnutým Soudním dvorem a musí případně nepoužít posouzení soudu vyššího stupně, pokud má s ohledem na tento výklad za to, že tato posouzení nejsou v souladu s unijním právem (viz zejména výše uvedený rozsudek Elčínov, bod 30).
- 38 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že na základě ustálené judikatury má vnitrostátní soud pověřený v rámci své pravomoci uplatňováním ustanovení unijního práva povinnost zajistit plný účinek těchto ustanovení i tak, že ze své vlastní pravomoci podle potřeby ponechá nepoužité jakékoli odporující ustanovení vnitrostátních právních předpisů, a sice v projednávané věci vnitrostátní procesní pravidlo dotčené v původním řízení, aniž musí nejprve žádat o jeho odstranění legislativní cestou nebo jakýmkoliv jiným ústavním postupem či na toto odstranění čekat (viz zejména výše uvedený rozsudek Elčínov, bod 31).
- 39 Vzhledem k předcházejícím úvahám je třeba na čtvrtou otázku odpovědět tak, že unijní právo brání tomu, aby byl vnitrostátní soud vázán vnitrostátním procesním pravidlem, podle kterého jsou pro něj závazná posouzení podaná vyšším vnitrostátním soudem, pokud se zdá, že posouzení podaná tímto vyšším soudem nejsou v souladu s unijním právem, jak je vykládáno Soudním dvorem.

- 40 Z těchto důvodů je třeba zamítnout námitku nepřipustnosti, kterou žalované v původním řízení založily na údajné neexistenci sporu.

K první části první otázky

- 41 V první části první otázky se předkládající soud táže, zda pojem „místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy“ dlužníka, uvedený v čl. 3 odst. 1 nařízení, musí být vykládán s odkazem na unijní právo, nebo právo vnitrostátní.
- 42 Podle ustálené judikatury z požadavků jak jednotného použití unijního práva, tak zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které za účelem vymezení svého smyslu a působnosti neodkazuje výslovně na právo členských států, musí být zpravidla vykládáno v celé Unii autonomním a jednotným způsobem; tento výklad musí být hledán při zohlednění kontextu ustanovení a cíle sledovaného dotčenou právní úpravou (viz zejména rozsudek ze dne 29. října 2009, NCC Construction Danmark, C-174/08, Sb. rozh. s. I-10567, bod 24 a citovaná judikatura).
- 43 Pokud jde konkrétně o pojem „místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy“ dlužníka ve smyslu čl. 3 odst. 1 nařízení, Soudní dvůr v bodě 31 svého výše uvedeného rozsudku Eurofood IFSC rozhodl, že se jedná o specifický pojem nařízení, který má samostatný význam, a je třeba jej vykládat jednotně a nezávisle na vnitrostátních právních předpisech.

- 44 Na první část první otázky je tedy třeba odpovědět tak, že pojem „místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy“ dlužníka uvedený v čl. 3 odst. 1 nařízení musí být vykládán s odkazem na unijní právo.

Ke druhé části první otázky, druhé otázce a první části třetí otázky

- 45 Podstatou druhé části první otázky, druhé otázky a první části třetí otázky předkládacího soudu je určit, jak musí být vykládán čl. 3 odst. 1 druhá věta nařízení za účelem určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužící společnosti.
- 46 Vzhledem k okolnosti, že Interedil podle údajů uvedených v předkládacím usnesení přenesla své sídlo z Itálie do Spojeného království v průběhu roku 2001 a následně byla vymazána z rejstříku společností téhož členského státu v průběhu roku 2002, je pro poskytnutí úplné odpovědi předkládacímu soudu rovněž třeba upřesnit, který okamžik je rozhodný pro určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, s cílem zjistit soud příslušný k zahájení hlavního úpadkového řízení.

Kritéria relevantní pro určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka

- 47 I když nařízení nepodává definici pojmu „místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka“, je význam tohoto pojmu přesto osvětlen – jak Soudní dvůr uvedl v bodě 32 výše uvedeného rozsudku Eurofood IFSC – třináctým bodem odůvodnění uvedeného

nařízení, podle kterého „místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, by mělo odpovídat místu, ze kterého dlužník obvykle své zájmy spravuje, a je proto zjiřitelné třetími osobami“.

- 48 Jak uvedla generální advokátka v bodě 69 svého stanoviska, domněnka stanovená ve prospěch sídla v čl. 3 odst. 1 druhé větě nařízení a odkaz učiněný ve znění třináctého bodu odůvodnění tohoto nařízení na místo správy zájmů ukazují vůli unijního zákonodárce upřednostnit místo ústřední správy společnosti jakožto kritérium příslušnosti.
- 49 S odkazem na tentýž bod odůvodnění Soudní dvůr mimoto v bodě 33 výše uvedeného rozsudku Eurofood IFSC uvedl, že místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, musí být určeno podle kritérií, která jsou objektivní a současně zjiřitelná třetími osobami, k zajištění právní jistoty a předvídatelnosti ohledně určení soudu příslušného k zahájení hlavního úpadkového řízení. Je třeba mít za to, že požadavku objektivní a možnosti ověření je učiněno zadost, pokud byly konkrétní okolnosti, vzaté v úvahu ke zjištění místa, kde dlužící společnost obvykle spravuje své zájmy, zveřejněny nebo alespoň jsou dostatečně transparentní k tomu, aby třetí osoby, to znamená zejména věřitelé této společnosti, o nich mohly vědět.
- 50 Z toho vyplývá, že se v případě, že se řídicí a kontrolní orgány společnosti nacházejí v místě jejího sídla a rozhodnutí o správě této společnosti jsou přijímána způsobem zjiřitelným pro třetí osoby na tomto místě, uplatní plně domněnka stanovená v čl. 3 odst. 1 druhé větě nařízení, podle které se místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy společnosti, nachází na výše uvedeném místě. Jak generální advokátka uvedla v bodě 69 svého stanoviska, je v takovém případě jiná lokalizace hlavních zájmů dlužící společnosti vyloučena.

- 51 Vyvrácení domněnky stanovené v čl. 3 odst. 1 druhé větě nařízení je však možné, pokud se z hlediska třetích osob místo ústřední správy společnosti nenachází v jejím sídle. Jak Soudní dvůr rozhodl v bodě 34 výše uvedeného rozsudku Eurofood IFSC, může být vyvrátitelná domněnka stanovená unijním zákonodárcem ve prospěch sídla této společnosti vyvrácena, pokud objektivní a třetími osobami ověřitelné skutečnosti umožňují dokázat, že ve skutečnosti stav neodpovídá stavu, který má lokalizace v uvedeném sídle zrcadlit.
- 52 Mezi skutečnostmi, které je třeba zohlednit, patří zejména všechna místa, kde dlužící společnost vykonává hospodářskou činnost, a všechna místa, kde vlastní majetek, pokud jsou tato místa zjistitelná pro třetí osoby. Jak generální advokátka uvedla v bodě 70 svého stanoviska, je tyto skutečnosti třeba posuzovat celkově a s ohledem na okolnosti každého jednotlivého případu.
- 53 V tomto kontextu mohou být okolnosti uvedené předkládajícím soudem, totiž že dlužící společnost vlastní nemovitosti v jiném členském státě než ve státě svého sídla, že k nim uzavřela nájemní smlouvy a že v témže členském státě uzavřela smlouvu s finanční institucí, považovány za objektivní a vzhledem k veřejné vnímatelnosti s tím spojené i třetími osobami zjistitelné skutečnosti. Nic to nemění na tom, že existence aktiv společnosti a smluv na jejich finanční využití v jiném členském státě než ve státě sídla této společnosti může být považována za skutečnosti dostačující k vyvrácení domněnky stanovené unijním zákonodárcem pouze za podmínky, že celkové posouzení všech relevantních skutečností umožní způsobem ověřitelným třetími osobami dokázat, že se skutečné místo, kde je soustředěno řízení a kontrola uvedené společnosti, jakož i správa jejích zájmů nacházejí v jiném členském státě.

Okamžik rozhodný pro určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka

- 54 Úvodem je třeba uvést, že nařízení neobsahuje výslovná ustanovení ohledně zvláštního případu přemístění místa, kde jsou soustředěny zájmy dlužníka. Vzhledem k obecné formulaci čl. 3 odst. 1 nařízení je tedy třeba se domnívat, že pro určení soudní příslušnosti k zahájení hlavního úpadkového řízení je třeba vycházet z posledního místa, kde se toto místo soustředění zájmů nachází.
- 55 Tento výklad je potvrzen judikaturou Soudního dvora. Soudní důr totiž rozhodl, že v případě přemístění místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, po podání návrhu na zahájení úpadkového řízení, ale před rozhodnutím o zahájení uvedeného řízení zůstávají soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka v době podání návrhu na zahájení úpadkového řízení, i nadále příslušné k rozhodnutí o tomto návrhu (rozsudek ze dne 17. ledna 2006, Staubitz-Schreiber, C-1/04, Sb. rozh. s. I-701, bod 29). Z toho je třeba vyvodit, že pro určení příslušného soudu v zásadě záleží na tom, kde se nacházelo místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, v okamžiku podání návrhu na zahájení úpadkového řízení.
- 56 V případě přemístění sídla před podáním návrhu na zahájení úpadkového řízení, jako je tomu ve věci v původním řízení, se proto podle čl. 3 odst. 1 druhé věty vychází z domněnky, že se místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, nachází v novém sídle, takže v zásadě jsou k zahájení hlavního úpadkového řízení příslušné soudy členského státu, na jehož území se nachází toto nové sídlo, pokud není domněnka stanovená v čl. 3 odst. 1 nařízení vyvrácena důkazem, že přenesení sídla nevedlo ke změně místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy.

- 57 Táž pravidla je třeba použít v případě, že dlužící společnost v okamžiku podání návrhu na zahájení úpadkového řízení byla vymazána z rejstříku společností a – jak Interedil tvrdí ve svém vyjádření – ukončila veškerou činnost.
- 58 Jak totiž vyplývá z bodů 47 až 51 tohoto rozsudku, pojem „místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy“ odpovídá snaze nastolit spojitost s místem, se kterým společnost má objektivně a viditelně pro třetí osoby nejužší vztahy. Je proto logické v takovém případě upřednostnit lokalitu posledního místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy k okamžiku výmazu dlužící společnosti a ukončení veškeré činnosti z její strany.
- 59 Na druhou část první otázky, druhou otázku a první část třetí otázky je tudíž třeba odpovědět, že pro určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužící společnosti, musí být čl. 3 odst. 1 druhá věta nařízení vykládán takto:
- při určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužící společnosti, je třeba upřednostnit místo ústřední správy této společnosti, jak může být zjištěno pomocí objektivních a pro třetí osoby zjistitelných skutečností. V případě, že se řídicí a kontrolní orgány společnosti nacházejí v místě jejího sídla a rozhodnutí o správě této společnosti jsou přijímána, způsobem zjistitelným pro třetí osoby, na tomto místě, nemůže být domněnka stanovená v tomto ustanovení vyvrácena. Pokud se místo ústřední správy společnosti nenachází v jejím sídle, může být existence aktiv společnosti a smluv na jejich finanční využití v jiném členském státě než ve státě sídla této společnosti považována za skutečnosti dostačující k vyvrácení této domněnky pouze za podmínky, že celkové posouzení všech relevantních skutečností připustí třetími osobami ověřitelné zjištění, že se skutečné místo, kde je soustředěno řízení a kontrola uvedené společnosti, jakož i správa jejích zájmů nacházejí v jiném členském státě;

- v případě přemístění sídla dlužící společnosti před podáním návrhu na zahájení úpadkového řízení se vychází z domněnky, že se místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy této společnosti, nachází v jejím novém sídle.

K druhé části třetí otázky

- 60 Podstatou druhé části třetí otázky předkládajícího soudu je určit, jak musí být vykládán pojem „provozovna“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení.
- 61 V tomto ohledu je třeba připomenout, že čl. 2 písm. h) nařízení definuje pojem „provozovna“ jako jakékoli provozní místo, kde dlužník vykonává nikoli přechodnou hospodářskou činnost za pomoci lidských a materiálních zdrojů.
- 62 Skutečnost, že tato definice váže výkon hospodářské činnosti na přítomnost lidských zdrojů, ukazuje, že je nezbytná minimální míra organizace a určitá stabilita. Z toho *a contrario* vyplývá, že pouhá existence jednotlivých majetkových hodnot nebo bankovních účtů v zásadě nesplňuje požadavky pro označení za „provozovnu“.
- 63 Jelikož existence provozovny na území členského státu způsobuje podle čl. 3 odst. 2 nařízení příslušnost soudů tohoto členského státu k zahájení vedlejšího úpadkového řízení vůči dlužníkovi, je třeba se domnívat, že existence provozovny musí být podobně jako určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, posuzována na základě ob-

jektivních a třetími osobami zjistitelných skutečností, aby byla zajištěna právní jistota a předvídatelnost stran určení příslušných soudů.

- 64 Na druhou část třetí otázky je tudíž třeba odpovědět, že pojem „provozovna“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že vyžaduje existenci struktury obsahující minimální míru organizace a určitou stabilitu s cílem výkonu hospodářské činnosti. Pouhá existence jednotlivých majetkových hodnot nebo bankovních účtů v zásadě této definici neodpovídá.

K nákladům řízení

- 65 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Unijní právo brání tomu, aby byl vnitrostátní soud vázán vnitrostátním procesním pravidlem, podle kterého jsou pro něj závazná posouzení podaná vyšším vnitrostátním soudem, pokud se zdá, že posouzení podaná tímto vyšším soudem nejsou v souladu s unijním právem, jak je vykládáno Soudním dvorem.**

2) Pojem „místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy“ dlužníka uvedený v čl. 3 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení musí být vykládán s odkazem na unijní právo.

3) Pro určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužící společnosti, musí být čl. 3 odst. 1 druhá věta nařízení č. 1346/2000 vykládán takto:

- při určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužící společnosti, je třeba upřednostnit místo ústřední správy této společnosti, jak může být zjištěno pomocí objektivních a pro třetí osoby zjistitelných skutečností. V případě, že se řídicí a kontrolní orgány společnosti nacházejí v místě jejího sídla a rozhodnutí o správě této společnosti jsou přijímána, způsobem zjistitelným pro třetí osoby, na tomto místě, nemůže být domněnka stanovená v tomto ustanovení vyvrácena. Pokud se místo ústřední správy společnosti nenachází v jejím sídle, může být existence aktiv společnosti a smluv na jejich finanční využití v jiném členském státě než ve státě sídla této společnosti považována za skutečnosti dostačující k vyvrácení této domněnky pouze za podmínky, že celkové posouzení všech relevantních skutečností připustí třetími osobami ověřitelné zjištění, že se skutečné místo, kde je soustředěno řízení a kontrola uvedené společnosti, jakož i správa jejích zájmů nacházejí v jiném členském státě;

- v případě přemístění sídla dlužící společnosti před podáním návrhu na zahájení úpadkového řízení se vychází z domněnky, že se místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy této společnosti, nachází v jejím novém sídle.

- 4) **Pojem „provozovna“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 téhož nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že vyžaduje existenci struktury obsahující minimální míru organizace a určitou stabilitu s cílem výkonu hospodářské činnosti. Pouhá existence jednotlivých majetkových hodnot nebo bankovních účtů v zásadě této definici neodpovídá.**

Podpisy.